

TISZ ZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 4 frt. Negyed évre . . . 1 fr.
Fél évre . . . 2 frt. Egyes szám ára 8 kr.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Hirdetéseket úgy a kiadóhivatal, mint a Reiter-
ügynökség Budapesten jutányosan vesz fel.

A kiadásért felelős a szerkesztő:

HEGYI ANTAL.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Templomtér 91. szám, hová a lap szemel-
részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizet-
sek, hirdetmények intézendők.

Csongrádmegye és a mil- lénium

Nagy ünnepet, országunk ezred éves fennállásának világra szóló ünnepét ohajtja és akarja 1896-ban megülni nemzetünk.

Oly esemény ez, melyhez foghatót a művelt Európa alig képes fölmutatni, mert a többi országok és birodalmak azon ezer év alatt, a mióta Magyarország a Duna-Tisza tájékán fön áll, nagy átalakuláson és sok változáson mentek át nyelvükben és területükben; hanem Magyarország állhatatosan és változatlanul megmaradt Magyarországnak.

Az ország koronás királyával, kormányával és törvényhozó testületével együtt méltóképen ohajtja az utókor szívében megörökíteni ezt a nagy eseményt, hogy az alapkövét képezze drága hazánk fönállásában egy második ezred éveknek.

A fővárosban előkészítik egy nagy, országos kiállítás létre jöttét, hogy az idegen nemzetek hozzánk elzarándokló fiai előtt bemutathassa az ország előhaladását és fejlődé-

sét a közvagyonosodás és művelődés minden ágaiban.

Nincs is benne semmi kétség, hogy a magyar nemzet akarateréje sikeresekké fogja tenni ama terveket, melyek az ország szívében a fő és székvárosban, hivatva lesznek hazánk ezredéves multját megörökíteni. Azonban az országos mozgalom mellett vármegyénknek sem szabad hátra maradnia, melyben a honalapítás nagy műve végbe ment.

Itt van az a szent emlékü hely — Pusztaszer, hol a honfoglalás nagy művét dicső eleink a vérszerződéssel megpeosételték, s melyet Árpádkori királyaink azzal örökítettek meg, hogy ott a nemzet jóvoltáért apátságot és virágzó községet alapítottak.

Elnult ugyan az apátság, csupán czime maradt meg. Elpusztult a község is abban a véres viharban, mely az országot a török-tatár dúlás idején végig septe; csak egy megszentelt rom maradt fen om-ladékaiból: de a magyar még él s Buda is áll még és így illik megbecsülnünk és fentartanunk ezredéves ünnepünkön azt a helyet, melyet számunkra őseink piros vére szentelt meg.

Göndöcs Benedek gyulai plébános ur, ki ez idő szerint a pusztaszeri apátság címét viseli, Csongrádmegye törvényhatóságához intézett beadványában azon figyelemre méltó javaslatot teszi, hogy államiságunk ezredéves ünnepén a nemzet nagyjai, élükön a királylyal és az ország főpapságával, szabad ég alatt, Pusztaszeren ünnepélyes háladó isteni tiszteletet tartsanak. Aztán pedig az országgyűlés kétháza: a főrendi és képviselőház, ősi szokás szerint sátrak alatt diszgyűlést tartson. A nép pedig szinte sátrak alatt országos nép ünnepet rendezzen.

Ezen kívül javasolja még Göndöcs apát ur, hogy a pusztaszeri apátsági templomot országos költségen állítsák helyre és a hon alapító Arpad fejedelemnek szobrot emeljenek.

Szentes város polgármestere, Burián Lajos azonban kiegészíteni és megtoldani ohajtana e szép tervet avval, hogy Pusztaszer környékén a Pallavicini uradalomból tízezer holdat sajátítson ki az ország, és azon romjaiból emelje ki Pusztaszer községét. Mig a „Békésmegyei Lapok“ azon eszmét vetik fel,

T Á R C Z A.

Zimonytól Bukarestig.

X.

A Grébenek a Duna medrébe nyuló részét a szabályozási munkálat már jó részben lerombolta és a hatalmas szikla ágyszatát a Duna fenekéből felszakgatta s ezzel itt már azt lehet mondani, hogy szabad ut lett nyitva a hajókázásnak.

Grébentől kezdve a Duna medre, mely a szikla orom alatt 400 méterre szorul el, egyszerre 2000 méterre tágul ki, úgy hogy ismét egy kis tengerre ér a hajó. Itt van az ugynevezett grébenti öböl, s itt van jobbról-balról elhelyezve a munkások telepe. A munkások száma a művezető mérnököket ide nem értve, 500—2000-ig változik.

Itt láthatók balról a „Trikulé“ nevű három tornyu erőd romjai. — Ez az erőd Krisztus után a 6-ik században épült. A tul oldalon egy szerb község Milanovácznak képe integet felénk. Itt a mult emléke, ott a jelen pezsgó élete köti le az ember figyelmét.

Milanováczt elhagyva 3—4 kilométerre a Jucz nevű sziklapad huzódik keresztül mintegy 700 méter hosszban a Duna fenekén. Ez a sziklapad alacsony vizállás mellett szinte lehetetlenné teszi a hajózást. Ezen a szabályozási munka úgy kíván segíteni, hogy a magyar parton 60 méter szélességben csatorna utat nyit a szikla padon végig s az innen kiemelt sziklatörmeléből, valamint a Grében-szikla szétbontásából előálló anyagból a jobb parton egy párhuzamos gátat emelnek, mely az itt kétezer méterre kitégülő Dunának, a hajózásra szolgáló részét mintegy 400 méterre szorítja össze s így Grébentől, hol a Duna 400 méterre szorul össze egyenlő lefolyást biztosít egész a Kazán-szorosig.

Az aldunai ut legfelségesebb utrésze az, hol a Duna a Kazán szoros név alatt ismeretes mindkét oldalról fellegekig nyuló szikla falak közé szorul össze mintegy 200 méterre.

A Kazán szorosig 2000-méter szélességben hőmpölyög végig a Duna s itt egyszerre 200 méterre szorul össze.

A hajó földéltetéről látcsóval közeledve

a parthoz úgy tűnik fel, mintha itt egyszerre vége szakadna a Duna folyásának; mert távolról úgy látszik, mintha a Kazán szoros kapuját az óriási sziklák zárják el, s csak mikor közelebb, közelebb értünk a felséges ponthoz, akkor veszi észre az ember, hogy a természet mégis hagyott egy kis nyílást a Dunának, hogy hatalmas vizét tovább vihesse.

En az egész uton a hajót vezető kormányosokhoz és helyettes kapitányhoz szegődtem mindenütt, hól kérdeni és jegyezni valót találtam, kik látva érdeklődésemet a legnagyobb készséggel magyarázgattak meg mindent és figyelmeztettek minden érdemes dologra.

A Kazán szoroshoz érve az utazó község intelligens része mind a fedélzetre jött élvezni a természetnek azt a csodával határos szépségét, melyet itt a Duna két oldala nyújt.

A Kazán-szorosban vagyunk, az al-Duna legfelségesebb részén viz bennünket a hajó. Az ember lelke épen úgy összeszorul a természet e csodaképének láttára, mint össze szorul a sziklafalak között a

hogy ezredéves államiságunk emlékére Sövényháza községet nevezze el az ország Pusztaszernek, persze mert nem tudja, hogy Sövényháza elnevezés alatt csak a Pallavicini uradalom majorságai értetnek. A pusztaszeri apátságot pedig ötszáz holdnyi földterülettel Pallavicini örgróf létesítse.

Végül pedig ugyanazon „Békésmegyei Lapok“, hogy ezen nemzeti ünnepünk alkalmából Pusztaszer hozzáférhető legyen az ország lakosságának, vasut létesítését ajánlják a kereskedelmiügyi miniszternek Kistelektől Pusztaszerig, Pusztaszerig pedig Csongrádig. A mi kétségkívül nagyon életre való eszme.

Csongrádmegyén tehát a sor, hogy élére álljon ezen üdvös s reánk nézve messzekiható mozgalomnak, s ekként ezredéves honalapítási ünnepünk alkalmából ezen történelmi multtal bíró vármegye fejlődésének mindyájunk örömeire új irányt és lendületet biztosítson. Akkor hisszük, hogy ez a megye, melyben őseink a honalkotás nagy művét befejezték, az ország második ezred évében is méltó helyet fog elfoglalni nemzetünk gyarapodása és izmosodása tekintetében.

Ugy legyen! Áldja a magyarok Istene!

Egy kis világosság az igazság érdekében.

Éder János a „Csongrádi Lap“ szerkesztője hosszú vezércikkben válaszol Csemegi Antal községi bíró urnak lapunk mellékletében megjelent nyílt levelére, melyben „tanári“ állásához méltó válogatott gorbászokkal és alaptalan vádakkal ront a bíró ur személyének, a miért őt a tisztesség követelményeire figyelmeztetni bátorkodott.

Hát nekünk semmi közünk sincs ahhoz az atyafiságos (?) érülethez, mely a cik-

ben, meg általában a „Csongrádi Lap“ minden számában megnyilatkozik; mert az elvégre is gusztus dolga. Aztán meg az irás szerint a szív bőségből beszél a szájjal. Azért a kiben niucsennek nemesebb indulatok, hát attól nem is várhatjuk, hogy szemei előtt tartsa a tisztességet; mert ahhoz is érzék és tapintat kell.

Hanem észrevétel nélkül nem hagyhatjuk azon czélzatos állításokat, melyeknek élét a tisztelt vezércikkhez ur pártunk ellen fordítja, s melyeknek czélja a közönség megtévesztése volna, ha ugyan közönségünk eléggé nem ismerné már azon lyukat, melyből ez a kellemetlen illatu szél fujni szokott.

Azt mondja ugyanis a cikkező ur, hogy Csemegiék, már mint az egyesült ellenzék tagjai, buktatták meg Csongrád városát! Hát kérem ezen merész, de tulajdonkép semmit mondó állítást meg is kellene magyarázni, hogy tulajdon kép miben buktatták meg Csongrád városát? Mert tudunkkal fizetés képtelennek nem fizetésképtelen Csongrád városa. Közkormányzata is rendezettebb ma, mint volt bármikor a pákaliczok idejében. A népnevelés terén is javul a helyzet, habár lassan is, a mióta a pákalicz iskolaszék lemondott. Tehát miben van akkor Csongrád városa megbukva?

Igaz ugyan, hogy van a városnak ez idő szerint háromszázezer forintnyi adóssága, de ezt sem Csemegiék, vagy az egyesült ellenzék csinálta, mert mikor Rétiék átvették a város fölött való gyámkodást, nem volt a városnak adóssága; hanem azt mindők csinálták.

Ők kötötték le a várost százhuszezer forint erejéig a vasutépítésnél. Ők vettek fel százötvenezer forint nagykölcsonnt állítólag azért, hogy az 1888. évi árvíz alkalmával általuk csinált nyolczvenezer forint adósságot kifizethessék. De úgy tudjuk, hogy ez a nagy kölcson ugyan fölva emésztve, azonban árvíz alkalmából fölvevett ötvenezer forint állami előleg maig sincs kifizetve, tehát itt is megcsalták a közönséget. Sőt Sohlya Gyula a nagy kölcson daczára ezt az összeget kizárólag a szegény árvizkárosult gazdákkal akarta megfizettetni, jöllehet a pénz az egész város védelmére fordította.

tott, mikor a közgyűlésben azt javasolta hogy a kormány által megállapított visszatérítési rátákat a likvidációból javasolta levonni.

És ennek daczára ugyanazon Sohlya Gyulának ezen nagy kölcsonból főmaradt huszonkétezer forintot műnt építésére akarják fölhasználni, hogy annak révén még újabb negyvenezer forint adósságot hozzanak a már meglevő háromszázezer forint hegyibe?

Hát kérdezzük ezek után kik buktatták meg a várost? azok-e, kik adósságot csinálnak? vagy azok, kik azt mondják: nem kell az adósság, mert az egy tálból eszik velünk? és azért adósság árán még mit is akarunk építeni?

A másik valótlan állítás pedig a „Csongrádi Lap“ cikkében az, hogy Csemegiék, vagyis az ellenzék, 110 per centre emelték föl a községi adót. Hát kérdezzük mivel emelték föl? A tüzlőt- és rendőri szabályzatot a pákaliczok alkották, tehát végrehajtása elől a mostani képviselő testület ki nem térhetett. Iskoláink romokban heverték, mert elköltött ugyan rájuk a pákalicz iskolaszék évenként öt-hat száz forintot, de becsületesen soha egyiket sem állította helyre. Azért a mostani iskolaszéknek egyszerre kellett nehogy összedőljenek, valamennyit helyreállítani.

Új tantermeket nem építettek, hanem mikor körmükre égett a dolog, mikor a sokszoros tanfelügyelői sürgetések elől kitérni nem lehetett: akkor leköszöntek. S most előáll szó-csővük a „Csongrádi Lap“, hogy Csemegiék a községi adót 110 per centre emelték föl?

Azt hisszük továbbá, hogy az eszevesztett kolera költekezést sem Csemegiék, hanem az a Réti Ferencz hozta a népre, ki diktatori hatalmának érzetében Szentsanak — ipsissima verba, azaz saját szavai Réti urnak — kívánta tekintetni minden szavát és minden intézkedését, mit a kolera ügyben mondott, vagy kiadott. De ezzel most nem kívánunk foglalkozni; mert eljön majd ebben a dologban is a leszámolás ideje.

Az azonban tény, hogy az ellenzék a mostani költségvetés készítésénél véget ve-

hatalmas Duna, hogy szinte gondolkozva látcsővez előre az ember, ha mindenütt előfele a hatalmas hajó a bámulatosan megcsükkült Dunán.

A dunai ut ezen szakaszán találkozunk az emberi szellem semmi akadályt nem tűró bámulatos versenyével. Már említettem Traján utját, mely a római birodalom szellemi nagyságát hirdeti Krisztus születésének első századából. — Ez az ut a jobb parton huzódott végig s itt a meredek sziklafal lábánál látható, hogy mily óriási erőfeszítéssel járt ezt az utat a sziklafalba vésett gerendák segítségével olyképpen állítani elő, hogy ezek a gerendák egy oldalról a sziklára, más oldalról a Dunába állított czölöpökre támaszkodtak. Tibérius római császár kezdte, Traján császár pedig befejezte, a mai technikailag előre haladott korban is, bámulatosnak mondható munkát.

Már egyik tárczámban bemutattam Tibérius császár emlékét megörökítő táblát; de a rómaiak hálásak voltak Traján iránt is, az ut különben is ő róla van elnevezve, aki ezt befejezte; azonban emlékezete is be van a sziklafalba vésve.

A fölrás szövege a következő:

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE F.
NERVA TRAJANUS AUG. GERM.
PONTIFEX MAXIMUS. TRIB. POTI IIII.
PATER, PATRIAE COS IIII.
MONTIS. . L. . ILON. . . BUS.
SUP. . AT. . . . . E. . . . .

Ez a fölrás Krisztus születése után 101-ben történt, amikor a Traján ut befejeztetett. — Ezen utat a rómaiak Dácia elleni sikeres hadviselés érdekében építették. Ugyanekkor építették a rómaiak a Turn-Szeverin alatt romjaiban még ma is látható hidat, mely előttük Dácia kapuját nyitotta meg.

A Duna jobb oldalán tehát egy közel kétezer éves mult emberi küzdelmei köti le az ember figyelmét, míg balról Széchenyi nagy szelleme követeli a hálás elismerést.

Egyik oldalon Traján uytította meg a rómaiaknak, másik oldalon — ez az oldal a mienk — Széchenyi tört utat lefelé Orsováig, tehát az ország határáig a magyar kereskedelemnek. Így ölelkezik ezen az emberiség történelmében már ezredévek óta

oly fontos szerepet játszó Duna völgyben a rég mult a közel multtal.

Ha vesszük, hogy Tibérius és Traján római császárok egy óriási birodalom hódítási törekvése mellett, ellenállást nem tűrő erőt vihettek a természeti akadályok leküzdésére harciba, hogy utjokat elkészíthessék, míg Széchenyi gróf csak saját törhetlen lelkének nagyságával léphetett sikra, küzdve még korának közönyével is, akkor a Széchenyi ut láttára habozás nélkül nyujthatjuk a két római császárral szemben is a legnagyobb magyarnak a „nagyobb“-ság pálmáját. S mint dagad föl büszkeségében a magyar ember keble, ha rágondol, hogy a Traján ut nehézségeit a magyar oldalon egy magyar ember láng lelke és hazaszeretete küzdötte le.

A magyar mérnök-építészeti egyesület 1885-ben vésette itt sziklafalba gróf Széchenyi emlékeztét.

A Kazán-szorosban azonban nemcsak a közlekedési akadályok elhárítására szánt emberi erőfeszítés nyomaival találkozunk; de vannak itt nevezetes hadviselési emlékek is.

Sima Ferencz,

(Folyt. köv.)

tett azon rut visszaélésnek, hogy a pákuliczkok évenként kihagytak a költségvetésből bizonyos adótételeket, csak azért, hogy kisebbnek látszassék a községi pótdadó. Azután pedig ugyanazon kihagyott adótételeket pótköltségvetés alakjában mégis kirótták a népre. Hát kérem ez az eljárás nem takarékoskodás, hanem paklizás a nép ártására. Azért megszüntettük azt, hogy egyszer már világosan láthassa a nép, hogy tulajdonképp mennyi hát az ő terhe?

A ki így jár el, azt gondoljuk, tiszta bort akar önteni a nép poharába, s nem a város, vagy nép megbuktatására törekszik. Ha a pákuliczkok is így jártak volna el, nem buktak volna meg oly hamar és oly csufosan. S bizony kedves Szivákjuknak is azért kellett pusztulni; mert minden irányban hű támogatója volt ezen megengedhetetlen üzemeknek.

Míg azt hittük, hogy becsületes-uton jár Szivák Imre, addig támogattuk törekvéseit. Mikor pedig az ellenkezőről győződöttünk meg, elfordultunk tőle, mint a hogy illik becsületes szándéku embernek. A különbség csak az, hogy esetleg Csemegiék hamarabb megismerték, hogy mi lakik Szivák Imre bekötött zsákjában, mint mi, azért tüzték ki a zászlót ellene hamarabb. De a mely soha sem jutott volna diadalra, ha a nép velünk együtt tényekből nem győződött volna meg Szivák Imrének és pártjának dicstelen szerepléséről.

Eunyt tartottunk szükségesnek az igazság érdekében fölvilágosítás képen megjegyezni.

Az én kedves öcsém.

Éder János a „Csongrádi Lap“ szerkesztője az én kedves öcsém, lapja f. évi 42-ik számában ellenem intézett támadásaira hozzá intézett levelémre lapja 43-ik számában válaszol, illetve felel és pedig az ő természeti tulajdonát képező ügyességével.

Hogy egyrészt őszinte örömmnek kifejezést adhasak ügyessége fölött, — másrészt elismeréssel adózhassam neki, hogy a mai napság már esemény számba menő, hálás érzetűnek legalább Szivák urirányában kifejezést adott és végre hogy az említett szép tulajdonságai közé rejtett állításait a maguk értékére leszállithassam, lapja 43-ik száma „Válasz“ című vezércikkére a következőkben teszem meg észrevételeimet:

Hát én elismerem, hogy az én kedves öcsém haragudhat a jelenlegi iskolaszék és előljárásságra; mert az a jelenlegi iskolaszék, midőn megbízatását elfogadta, nemcsak azt tüzte ki célul, hogy tevékenységét a népnevelés ügyének szenteli, hanem azt is, hogy magasztos célját semmiféle insultálásoknak, bár kitől és bár milyen mérvben eredjenek is azok, nem fogja alárendelni, és mert az említett nemes törekvéseiben az előljárásság részéről már csak azért is támogattatik, mert az előljárásság szinte a nép érdekeinek előmozdítására vállalkozott, tehát leszorítható nem csak hogy nem lehet, hanem azon jelszó alatt „Előre“ haladni fog még akkor is, ha az insultálásokkal szemben az illetékes hatóságok védelmétől elesik, és mert az én kedves öcsém a helyzetet helyesen ismeri, mert engem ismer föl a főntebb említett célok és törekvések szellemi intézőjének és ez okon az én személyem ellen intézi támadásait, és mint egy megfélemlíteni törekszik engem azzal, hogy miféle cikkek vannak még karmai között, melyeket még mai napig

nem adott ki; az lehet az ő ügyessége, de én, kinek már egyszer a tanyámat felgyújtották, ki ellen az ő lapjában tervszerűen folytak a legalávalóbb és a legaljasabb intenciókból származott támadások, ki ellen már azt is megcselekedték, hogy a községi levél- és irattárból hivatalos működéséből folyó ügyiratokat ellopták, okmányhamisításokkal kapcsolatos hamis följelentéseket tettek, sőt embereket béreltek föl, hogy agyonverjenek, és nem bírtak velem, nem ijedtem meg, legyen meggyőződve az én kedves öcsém, hogy a becsület fegyverével vétezetten kifogom állani a kilátásba helyezett támadásokaf is és azon jelszó alatt **Előre a Népmindenek előtt!** fogom a küzdelmet folytatni tovább is a nélkül, hogy az ő kezéből a szabadszólás fegyverét, mint alkotmányunk biztosítékát kicsavarni törekedném, és azzal, hogy midőn arról győződöm meg, hogy az a fegyver az ő kezében a nép szíve, a nép igazi érdeke ellen fordítottatik, annak élit megtompítsam.

Legyen tehát az én kedves öcsém nyugodt, hogy akkor, midőn én az insultálások és igazságokkal szemben ellene is fölvettem a harcot, az nem az ő személye ellen, hanem azon magasztos eszmék diadalra juttatása céljából történt, melyeket az iskolaszék és előljárásság maga elé kitűzött és melynek egy részénél az előljárásság annyiban már is támogattatik a felsőbb hatóság részéről, hogy költség-előirányzata, melyben az egyházi személyzet fizetése, a földadó kivételével a többi adónemeket terhelőleg vétetett föl, — melyre vonatkozólag azt állította az én kedves öcsém, hogy: „nyuzuka szegény sorsu népet“, mert a földadót fölmentettük az egyházi személyzet fizetésének terhe alól, a vármegyei közgyűlése f. hó 26-án tartott gyűlésében egyhangulag hagyta jóvá, mert meggyőződött, hogy ha az én kedves öcsém észjárása szerint a párbér állítatnék vissza, az esetben egy szegénysorsu zsellér-pár, mely az előljárásság által összeállított költségvetés szerint 10—15 krajczárral járul az egyházi személyzet fizetéséhez, 2—3 firttal járulna, illetve annyi összeg- és értékkel, mint a leggazdagabb pár.

És a mint a főntebbiek által beigazoltom sikerült, hogy az én kedves öcsém számba a szabad szólás, illetőleg a gondolatok kifejezésének a joga különösen, mikor azt lapjában gyakorolja, olyan, mint a gyermek kezében az éles kés, épen akként igazolom be, hogy azon ügyessége, mely szerint hozzá intézett levelémben fölített kérdések fölött elsurrant, meglehet, hogy megnyugtatólag hatottak az ő lelki érzületére és megvigasztaltak engemet, mert nem kell beigazolnom, hogy kik azok, a kik a Csongrádi szabadelvű pártot, Szivák jóhiszeműségének kiaknázása által tönkre tették, és miféle módon és eszközökkel? és nem kell a pályadíjúl kitűzött 50 koronát elkészítenem, de nem nyugtathatta meg az olvasó közönségnek különösen szabadelvű párti részét, mert azok a jövő szempontjából érdeklődnek, hogy a jövőben kiket állithassanak az ügy élének a vezetésére? de hogy az én kedves öcsém meggyőződjék, hogy ezen a téren sem ohajtom lelki érzületét megzavarni, és mint a béke embere a társadalmi élet kellemetlenségeit fölzaklatni, hallgatással mellőzöm a tárgyat a főntebb el sorolt iudokou tul még azért is, mert Szivák személyének bevonása nélkül az nem is lehetne tárgyalható, és ha mégis meg kell emlékez-

nem arról, csak annyiban teszem, a menyiben arra „Válasz“ című vezércikkre okot szolgáltatott.

Válasz című vezércikkében azt állítja az én kedves öcsém, hogy én akna-munkát végeztem Szivák ellen, és a boldog emlékeztű Csatár és dr. Csongrádi G.-vel és a tisztelt nevű Heltai Ferenczel szövetkezve buktattuk meg Szivákot, pusztá állítása ellenében, én a magam részéről a pusztá tagadást is elégségesnek találnám, de mert a közönség, különösen velem szemben, ki Csongrádon a szabadelvű pártuak megalakítója voltam, igazolásonra erősebb argumentumokat követelhet, tehát kijelentem, hogy sem én, sem barátaim nem folytattunk Szivák ellen akna-munkát, dr. Csongrádi G. a mi tudtunk és akarattunk ellenére lett lapunk szerkesztője, Csatár és Heltai urakkal soha szövetkezve nem voltunk, de Szivák bukását még akkor megjósoltuk, mikor 1887-ben Réti Ferencz Csatárral szövetkezve Szivák buktatását tüzték ki célul, akkor vettetett meg Csongrádon a politikai erkölcssteleenség alapja, és ha társadalmi és kormányzati erkölcssteleenséggé fajult, abban nekünk, kiket az említett erkölcssteleenségek a küzdterről leszorítottak osztály részünk nem lehet, és Szivák bukásával nem lehet minket vádolni, hanem mint az említett erkölcssteleenségeknek természetszerű következményét beösmerni.

Csemegi Antal.

Ujdonságok.

— **Vármegyei közgyűlés.** A folyó hó 26-án tartott közgyűlésből, melyen a csongrádi megyebizottsági tagok csaknem teljes számban megjelentek, a Csongrádot érdeklő közügyekről térszűke miatt csak jövő számban tehetünk jelentést. Megnyugtató végett azonban addig is főlemlítjük, hogy az összes megfölebbezett ügyekben a főlebbezés elutasítása mellett Csongrádváros képviselő testületének határozatai kivétel nélkül jóváhagyattak.

— **Alapos felsőlés.** A szentesi pákulicz lap nagy dobbal hirdette a vármegyei közgyűlés reggelén, hogy az ellenzék összeesküdött Tallián Béla főispán ellen és neki a közgyűlésben bizalmatlanságot fog szavazni. De legott vigasztalta is a főispánt, hogy ne busuljon emiatt, mert ez a bizalmatlansági szavazat az ő személyét nem érinti. Azonban az ellenzék nem csak hogy bizalmatlanságot nem szavazott a tisztelt főispán urak, hanem a tárgysorozatba fölvetett 185 tárgyat lelkiismeretes buzgósággal egy nap alatt letárgyalta, a mi eddig még soha meg nem történt a vármegyei közgyűlésében. S így a szegény vergődő pákulicz lap jól értesülésével alaposan felsült.

— **Polgári iskolánk államosítása.** Ugy vagyunk értesülve, hogy a közoktatási miniszter Hock János országgyűlési képviselő és Terkina Gyula csongrádmegyei kir. tanfelügyelő közbenjárása folytán nem idegenkedik városunk képviselő testületének azon kérelmétől, hogy polgári iskolánkat állami kezelés alá vegye és hat osztályúvá fejlessze. Föltételképen azonban azt kívánja, hogy a város kötelezze magát, mikép évenként háromezer forinttal járul az iskola főtartásához és négy év alatt saját költségén alkalmas helyiséget emel ezen iskola számára. Sőt arra is késznek nyilatkozott a miniszter, hogy állami költségen négy osztályú polgári leány iskolát emeltet városunkban a nő nevelés fontos ügyének rendezése végett, ha ahhoz a város ingyen telekkel járul. Örvendünk ezen reánk nézve vigasztaló híreknek; mert megvalósulásuk esetén gyökeresen meg lesz oldva felsőbb népiskolai oktatásunk égető ügye, népnevelésünk és közművelődésünk fejlődésére. És azt hisszük, hogy a menyiben ezen értesülésünket magából a miniszteri nyilatkozatból vesszük, ezen két taniutazat létesítése a legillőbb felelet lesz a „Csongrádi Lap“

azon alaptalan vádjára, hogy Hock János semmit sem tesz Csongrádért.

— **Melyik jobb?** A vármegyének egyik előkelő tisztviselője, mikor látta, hogy mily gyorsan folyik az ügyek tárgyalása, oda sugta az ellenzék lelkes vezérének: Mégis csak jobb a ti uralkodástok, mint a pákuliczoké volt; mert akkor ha meg haragudtatok, öt napig is itt ültünk, most pedig egy nap alatt vége van a közgyűlésnek. A minnek legfőbb oka abban rejlik, hogy az ellenzék már az állandó választmány ülésén jól meg vitatja az ügyeket, s a határozati javaslatokban érvényesíti a maga akaratját s így a közgyűlésben kevesebb rostálással is szerencsésen át esnek. El is lágyult, s szét züllött a pákulicz tábor annyira, hogy irmaguak is alig maradt belőle a közgyűlési teremben. A mi egy derék, minszenti pákuliczot, Guszti bíróságot, ama keserű önvallomásra indított: Azt nem szégyenlem, hogy kisebbségbe jutottunk, hanem hogy egy nagy párt, mint a mió a mienk volt, így szét hullott, igazán gyalázat. Csongrádról például mind össze három pákulicz megyebizottsági tag jelent meg. Sőt azt halljuk, hogy érdemes főszolgabíráink többek előtt nyíltan kijelentette, hogy ő már be sem várja, hogy mandátuma lejárjon; hanem leköszön állásáról, mert a mai viszonyok közt nem érdemes főszolgabírónak lenni. Mi pedig azon hó obajjal kísérjük ezen kijelentését, hogy segítse az Isten mi előbb ebbeli jószándékára!

— **Hírek a közigazgatási bizottságból.** A vármegye közigazgatási bizottságának f. hó 25-én tartott ülésében Csongrádot érintő két ügy fordult elő, melynek egyikében azon utasítást adta a közigazgatási bizottság a vármegye alispánjának, hogy javaslatot terjesszen elő a csongrádi főszolgabírói eljárásban egy járási orvosi állás létesítése iránt. A másikban pedig utasítja a közigazgatási bizottság Csongrád város képviselő testületét, hogy a mennyiben sértve érzi magát a „Csongrádi Lap“ szeptember 10-iki számában ellene intézett támadások által, a szegedi királyi ügyészséget közvetlenül hívja fel a sajtóper megindítására; mert ehhez a közgyűlésnek oly szoros joga van, hogy a per indítása tárgyában senki-

nek közvetítésére, vagy föl hatalmazására nincs szüksége.

— **Véres szóváltás.** Oszinte részvétellel értesülünk arról, hogy tisztelt elvbarátunk, ifju Csanyi Forgó József, pártunk kiváló tagja, majd nem áldozata lett vinczellérje gonosz merényletének. Valami szóváltás támadt említett polgár társunknak vinczellérjével a szüret alkalmából a miatt, hogy a szöllőt ne prédálja; mire az dühében egy kosár szöllőt a földhöz vágott. Az erre következett komolyabb fedlés miatt pedig a feleségével és gyermekével történt előleges megállapodás szerint ásóval támadt gazdájára s halántéka fölött jelentékenyen megsebezte. Sőt tán életét is megfosztja, ha neje segélyére nem siet. Szerencsére polgár társunk tul van minden veszélyen, a merénylőt pedig egyelőre a kir. járásbírósa vete gondjaiba.

— **Ürge koma ágaskodása.** Ürge koma két lábra ágaskodva prüszköl, a miért ma két heti számunkban hivatalos buzgóságára rámutattunk. Azt hiszi a kis bohó, hogy nagyon megijed tőle a „Tiszavidék“, ha sörényét fölborzolva, őt papiros galuskával megdobálja. Megnyugtatóul azonban annyit kijelenthetünk, hogy informáczióinkat egészen megbízható forrásból merítettük és állításukat annál inkább fontartjuk; mert a koma mosakodásában maga is beismeri, hogy a kérdéses iskolaszéki határozatot nem küldötte meg a városi közpénztárnak s így az elnök hiába írja alá a hitelemző urak nyugtáit, mert a míg illetményüket a városi közpénztárnál az iskolaszék folyóvá nem teszi, addig a pénztárnok az elnök által láttamozott nyugtákat ki nem fizetheti. De hogy minő jó szándék vezérli a komákat cselekvésükben, abból is eléggé kitűnik, hogy tanonczaiknak megtiltották, mikép a tanterembe lépő tanítónak a Jézus szent nevével köszönnének; mert azt az ő pákulicz fülük be nem veszi. Azért hisszük is, hogy az új iskolaszék méltányolói fogja Ürge komának ezen hivatalos buzgalmát és kiönti abból a lyukból, a melybe ő kegyelme nem való. Egyebekre nézve pedig annyit mondunk, hogy a „Tiszavidék“ puskapora mindenesetre ér annyit, mint Ürge komának a papiros golyója; mert különben aligha semmisült volna meg a diszes és jól berendezett pákulicz tábor.

— **Faragó Ignác** fiatal földink, a ki ezidőszerint a „Tatai és Tóvári takarékpénztárnál“ mint könyvelő van alkalmazva, — mint értesültünk, jelenlegi állásában a nevezett pénzüntézet igazgató választmányával véglegesítettett. — Gratulálunk.

— **A „Hazánk“ irodalmi vállalat és részvénytársaság** alakuló közgyűlése — mint nekünk írják — szünetlenül a részvénytársaságok alakuló közgyűléseinek történetében. A Köztelek dísztermében, részint személyesen, részint meghatalmazással képviselve 780 részvényes gyűlt össze, s örömmel vették tudomásul a jelen voltak, hogy az alapítók buzgókodása következtében a vállalat megindítására szükséges részvényesek már tuljegyeztetett, a mi igazán feltűnő olyan alapításnál, a hol első sorban az eszmei törekvések tüztettek ki czélul. Az alakuló közgyűlést Forster Géza, az Orsz. m. gazdasági egyesület igazgatója vezette, s a közgyűlés nem egy mozzanata árulta el, hogy valódi lelkesedés tölti el a részvényeseket, mikor a mezőgazdasági és vele kapcsolatos körök érdekeinek előmozdítására szolgáló organum megteremtésére teszik meg a döntő lépést. A közgyűlés során konstataáltak, hogy 1569 részvény van jegyezve, az alapítók törvényszerű háromnegyede be van fizetve, s a közgyűlés határozatképes. Az alapszabályok megvitatása után megtörténtek a választások s az igazgatóság a következőkből alakult meg: Barcza Károly, műszaki tanácsos, Baross Károly, az O. m. g. e. titkára, Bedő Albert, orsz. főerdőmester, dr. Bernát István, közigazd. író, Bujanovics Sándor, orsz. gyűl. képviselő, Cserhádi Sándor, m.-óvári gazd. ak. tanár, Fábian János, műszaki tanácsos, Forster Géza, földb., az O. m. g. e. igazgatója, Förster Lajos, földbirtokos, Hollán Ernő, nyug. altb. nagy, Kiss István, műgy. mtanár, Kvassay Jenő, mű. tanácsos, Losonczy Mihály, földbirtokos, Máday Izidor, min. oszt. tanácsos, Miklós Ödön, földbirtokos, földművelésügyi állam titkár, Ney Béla, műszaki tanácsos, dr. Szabó Ferencz, nagybér. A felügyelőbizottságba: Jancsó Jenő, Landau Gusztáv, Rubinek Gyula, dr. Rudayánszky Béla, Serák Károly és Zachár Gyula választottak meg. — A részvénytársaság nyomda- és hivatalos helységei a Közteleken rendeztettek be, itt szervezik a deczemberben meginduló „Hazánk“ czimű politikai napilap szerkesztését is.

ESZENCZIÁKAT

rum, cognac, mindenemű szeszes italok, asztali likörök és különlegességek azonnali elhibázhatatlan elkészítésére a legkitünőbb minőségben szállítok.

Azonfelül ajánlok 80 fokú, vegyileg tiszta eczetszenciát kellemes ízű bor-eczetet és közönséges eczetek gyártásához. Leírások és használati utasítások ingyen mellékeltemek.

Kiváló eredményért kezeskedek.

Árlapot bérmentve küldök.

POLLAK KÁROLY FÜLÖP

eszenciák-különlegességek gyára

PRÁG.

Megbízható ügynökök keresztetnek.

6-50

KNUTH KÁROLY

műszaki irodája és gyára.

Budapest, VII. ker. Szövetség-utca 13 sz.

Elvállal és berendez:

Légszesz és vízvezetékeket.

Szivattyúkat minden czélra, vízszállító kasokat.

Szivattyú telepeket járgány, légszesz-gőz-és vízmotor hajtással.

Városok, gyárak, kastelyok, lakóházak stb. vízzel való ellátását.

Minden rendű központi fűteseket, állami nyilvános és magán épületek részére.

Szellőztetések.

Gőz, köd és zuhany fürdőket.

Száritókat, bármily czélra.

Legjobb rendszerű closeteket.

Vas és kőagyag cső csatornázásokat.

Gőzfürdő és gőz mosókonyhakat.

Szűrő és fertőtlenítőket.

Természetes légszesztelepeket.

Köszén és olaj gázgyarakat.

KŐAGYAG CSÖVEK NAGY VÁLASZTÉKBAN RAKTÁRON.

Berendezett telepekről a legjobb elismerések.

Költségvetéseket készséggel készít.

7-18